

František TALÍŘ, *Ordo cisterciensis v období první Československé republiky. Proměny cisterciáckých klášterů v Československu ve světle relací pro generální kapituly řádu*, České Budějovice 2016, 51 s. včetně příloh.

Bakalářská práce Historického ústavu Filozofické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Posudek vedoucího bakalářské práce

Předkládaná bakalářská práce Františka Talíře se skládá ze sedmi kapitol včetně úvodu, závěru, seznamu použitých pramenů a literatury a obrazové přílohy. Věnuje se životu významného kontemplativního řádu cisterciáků v Československu v období první republiky v letech 1918-1938, kdy se na našem území nacházela tři opatství. Autor analyzuje a popisuje situaci, zejména materiální, personální a duchovní povahy, jež v těchto klášterech panovala, přičemž se soustřeďuje především na život v opatství ve Vyšším Brodě, které se nacházelo v národnostně smíšené diecézi s vysokým podílem německého obyvatelstva. Bakalářskou práci zasazuje F. Talíř relevantním způsobem do politicko-náboženského kontextu Československa.

Druhá kapitola (*Katolická církev a první Československá republika*) je širším úvodem do nábožensko-duchovních poměrů meziválečného Československa a představuje jakousi expoziční část celé práce. Následující třetí kapitola (*Ordo cisterciensis ve světle klášterních relací*) se věnuje cisterciáckému řádu v českých zemích v historické perspektivě. Samotné jádro práce představuje kapitola 4 (*Klášter Vyšší Brod mezi dvěma válkami*) s třemi podkapitolami, která přibližuje život ve vyšebrodském klášteře v období první Československé republiky. Pátá kapitola práce je Závěr. Navzdory dobře koncipovanému úvodu se autor nedotýká metodologické stránky bakalářské práce.

Základní pramen Talířovy práce představují tři latinsky psané relace o stavu kongregace, jež byly určeny pro generální kapituly cisterciáckého řádu. Vznikaly shrnutím údajů z jednotlivých klášterů a hovořily o kongregaci jako celku. Důležitým pramenem byly rovněž relace jednotlivých klášterů, které jejich představení připravovali pro kapituly kongregace. Jejich detailním čtením tak autor rekonstruuje nejen život v klášterech, ale také činnost řeholníků a řeholnic v kontaktu s místním obyvatelstvem v daném období. Prameny této povahy současně opírá o znalost dobových periodik, např. Lidových novin, Jihočeské pravdy, Rudého práva, které konfrontuje s početnou literaturou. Jak jsem již naznačil, autor přistupuje k tématu vybaven solidní znalostí odborné literatury i klíčových monografií, které jsou k náboženským poměrům první poloviny 20. století dostupné včetně aktuálních časopiseckých studií (P. Marek, J. Šebek, B. Zlámal, M. Schulze Wessel, M. Zücker, D. Kaindl a další).

Na druhé straně musíme konstatovat, že autor, přestože usiloval o postižení života ve všech třech cisterciáckých klášterech v Československu (mužské kláštery ve Vyšším Brodě a Oseku a ženský klášter v Tišnově), které společně patřily do Kongregace Nejčistšího Srdce Panny Marie, podrobně přiblížil život pouze v jednom z nich – ve

vyšebrodském klášteře. Tento nedostatek by mohl být samozřejmě autorovi výzvou pro další rozšíření textu v budoucnu, např. v podobě diplomové práce, pokud zůstane F. Talíř tématu věrný.

Předkládaná bakalářská práce F. Talíře představuje kultivovanou analýzu života příslušníků cisterciáckého řádu v kláštorech v Československu v meziválečném období s přesahem do minulosti i období, jež po obsazení českého pohraničí na podzim 1938 následovalo. Pokud je autorovou snahou maximální faktografická přesnost a bohatost, práce není pozitivistickým příspěvkem k dějinám cisterciáckého řádu v českých zemích, přičemž autor neváhá vkládat do textu i zobecňující pasáže či teoretičtější úvahy o nábožensko-duchovních poměrech první poloviny 20. století. Stylisticky a gramaticky je práce na velmi dobré úrovni. Bibliografický přehled zabírá standardní rozsah, a to čtyři stránky textu.

Na základě výše uvedeného doporučuji bakalářskou práci F. Talíře k obhajobě a hodnotím ji stupněm výborně.

Otázky k obhajobě:

1. Jak se od sebe odlišovala na základě relací jednotlivá opatství cisterciáckého řádu v Československu?
2. Jaké byly osudy řádových představitelů po roce 1938?

České Budějovice dne 14. května 2016



PhDr. Marek Šmíd, Ph.D.